

รูปแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้นประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ *

A LINEAR STRUCTURAL EQUATION MODEL OF THE EFFECTIVENESS IN AN
ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF PHRAPARIYATTIDHAMMA SCHOOLS
IN GENERAL EDUCATION SECTION IN THE NORTHEAST OF THAILAND

¹พระจำรัส กุลพันธ์ Pra Chamras Kunpan, ²วัลนิกา ฉลากบาง Wannika Chalakbang,
³วโร เฟ่งสวส์ดี Waro Phengsawat, ⁴พรเทพ เสถียรนพเก้า Ponthepp Steannoppakao
^{1,2,3,4}มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand
E-mail: Chamras_kiku@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้นประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้นประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งการดำเนินการวิจัยเป็นสองระยะ คือ ระยะแรกเป็นการพัฒนารูปแบบ โดยการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 8 คน และกรณีศึกษาโรงเรียนดีเด่น 2 โรงเรียน ระยะที่สองเป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมจำนวน 756 รูป/คน ได้มาโดยใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.41-0.95 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และวิเคราะห์รูปแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้นประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การใช้อำนาจของผู้บริหาร การบริหารแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ 2) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า Chi-square = 245.46, df = 340, p-value = 0.99, χ^2/df = 0.72, RMSEA = 0.00, GFI = 0.98, AGFI = 0.97 โดยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้รับอิทธิพลทางตรงจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูงสุด รองลงมา คือ การทำงานเป็นทีม และการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการบริหารแบบมีส่วนร่วม และได้รับอิทธิพลรวมจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูงสุด รองลงมา คือ การทำงานเป็นเป็นทีม โดยตัวแปรในรูปแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้ร้อยละ 49.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: รูปแบบ, สมการโครงสร้าง, ประสิทธิภาพ, การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

Abstract

The objectives of this research article were 1) to develop a linear structural equation model of the effectiveness in an academic affairs administration of Phrapariyattidhamma schools in general education section in the northeast of Thailand, and 2) to validate the structural equation model of the effectiveness in an academic affairs administration of Phrapariyattidhamma schools in general education section in the northeast of Thailand with empirical data. Mixed methods research was conducted which consisted of two phases. The first phase was a model development which studied from documentary study, interview 8 experts, and a case study of outstanding 2 schools. The second phase was to validate the developed model, and data were collected from 756 school administrators and teachers in Phrapariyattidhamma schools (year of 2018) using multi-stage sampling. The questionnaires used to collect data was a 5-rating scale, Index of item objective congruence between 0.80-1.00 and discrimination value between 0.41 - 0.95 and reliability 0.99. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, and the linear structural equation model was analyzed with a package software. Results showed that 1) linear structural equation model of the effectiveness in an academic affairs administration of Phrapariyattidhamma schools in general education section in the northeast of Thailand consisted of 6 factors which were transformational leadership, instructional leadership, orientation of school administrators' power, participative management, teamwork and effectiveness in an academic affairs administration. 2) The developed model had goodness of fit with the empirical data (Chi-square = 245.46, df = 340, p-value = 0.99, χ^2/df = 0.72, RMSEA = 0.00, GFI = 0.98, AGFI = 0.97). The effectiveness in an academic affairs administration had been affected direct effect from transformational leadership, teamwork, and participative management, respectively, indirect effects from participative management, and total effects from transformational leadership and teamwork. It also showed that variables in the model can explain the variance of effectiveness in an academic affairs administration for 49 percent with statistical significance at the .01 level.

Keywords: Model, Structural Equation, Effectiveness, Academic Affairs Administration, Phrapariyattidhamma Schools in General Education

บทนำ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนับว่าเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่พัฒนาผู้เรียนและสังคมภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักและเข้าใจในหลักการบริหารจัดการการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้วยวิธีการที่หลากหลายซึ่งจะส่งผลให้สถานศึกษาพัฒนาสู่มาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานโรงเรียน (อานนท์ หล้าหนัก, 2551) โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นองค์การหนึ่งของสังคมที่ให้การศึกษและพัฒนาบุคคลทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคม การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาเป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งของรัฐกำหนดขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ โดยให้เรียนทั้งวิชาธรรมและวิชาสามัญศึกษาควบคู่กันไป จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พุทธศักราช 2514 ในปัจจุบัน โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาได้มีการปฏิรูประบบการจัดการศึกษาตามภาครัฐ และจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และศึกษาหลักสูตรพระปริยัติธรรม (บาลี ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ) ภายใต้กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสถาบันพระพุทธศาสนา เป็นการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจึงเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 โดยรัฐให้การอุดหนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายรายหัว (สิทธิกร อ้วนศิริ, 2552)

งานวิชาการเป็นส่วนงานที่สำคัญที่สุดและเป็นหัวใจของระบบการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นศูนย์กลางของโรงเรียน ครอบคลุมทั้งระบบ โรงเรียนใดที่งานวิชาการมีความก้าวหน้า โรงเรียนนั้นย่อมมีชื่อเสียง เป็นที่นิยมและเป็นที่ยอมรับของสังคม งานวิชาการไม่ได้หมายถึงแค่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลของการสอบแข่งขัน หรือผลการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับสูงของผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเท่านั้น แต่ผลงานที่เป็นสุดยอดหรือประสบผลสำเร็จทางวิชาการที่แท้จริงคือ การเป็นโรงเรียนที่มีสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ กิจกรรม และโอกาส ตลอดจนสิ่งที่ส่งเสริม สนับสนุน ชักนำให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง นี่คือการเรียนตามหลักการศึกษาที่นำไปสู่การเป็นโรงเรียนเพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ (อุดม จันทรโสภา, 2549, หน้า 268-269) จากสรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560 พบว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำแนกเป็นรายวิชา ได้แก่ ภาษาไทยเท่ากับ 39.40 ภาษาอังกฤษเท่ากับ 26.51 คณิตศาสตร์เท่ากับ 19.69 และวิทยาศาสตร์เท่ากับ 27.98 ตามลำดับ และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกเป็นรายวิชา ได้แก่ ภาษาไทยเท่ากับ 36.42 สังคมศึกษาเท่ากับ 29.78 ภาษาอังกฤษเท่ากับ 20.72 คณิตศาสตร์เท่ากับ 15.14 และวิทยาศาสตร์เท่ากับ 23.31 ตามลำดับ ซึ่งมีผลคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติในทุกรายวิชาที่ทำการทดสอบ จากสรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ปีการศึกษา 2560 ที่ผ่านมาชี้ให้เห็นงานด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ยังขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2561, สถาบันทดสอบทางการศึกษา

แห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2561) แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรมจะมีการจัดโครงสร้างของการบริหารที่ชัดเจน แต่บุคลากรครูรับหน้าที่หลายตำแหน่งส่งผลให้การปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพ (บุญเสริมสำราญดี, 2555) อีกทั้ง การจัดการบริหารยังไม่เข้มแข็ง ผู้บริหารยังไม่ได้เป็นนักจัดการศึกษามีอาชีพ ยึดติดกับระบบปัจเจกบุคคล ไม่มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่ชัดเจน ผลการประเมินคุณภาพของการจัดการศึกษาในระบบการประกันคุณภาพมีโรงเรียนถึงร้อยละ 30 ที่ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2552)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อศึกษารูปแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้นประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์หรือกำหนดนโยบายการบริหารและพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาให้เกิดประสิทธิผล อีกทั้งยังเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้นประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้นประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods research) แบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 รูป/คน กรณีศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่ผลการบริหารงานวิชาการดีเด่น จำนวน 2 โรงเรียน จากนั้นนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วสรุปกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

ระยะที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบ ในระยะนี้ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย โดยได้ดำเนินการดังนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 4,457 รูป/คน (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2560)

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จำนวน 756 รูป/คน ได้มาโดยใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) ระยะที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ ใช้เก็บข้อมูลกับผู้ทรงคุณวุฒิ 8 รูป/คน และกรณีศึกษาโรงเรียนดีเด่น 2 โรงเรียน เพื่อใช้สัมภาษณ์ในเชิงลึก มีโครงสร้างเนื้อหา ประกอบ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำทางวิชาการ การใช้อำนาจของผู้บริหาร การบริหาร

แบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ 2) ระยะที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ประเมินค่า 5 ระดับ ประเด็นศึกษามีทั้งหมด 6 ด้าน ประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำทางวิชาการ การใช้อำนาจของผู้บริหาร การบริหารแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย บุญชม ศรีสะอาด (2554) มีค่า IOC ระหว่าง .80 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .41 ถึง .95 ค่าความเชื่อมั่นรวมเท่ากับ .99

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ระยะที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 8 คน และกรณีศึกษาโรงเรียนดีเด่น 2 โรงเรียน ผู้วิจัยสัมภาษณ์และทำการบันทึกด้วยตนเอง ระหว่างเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2562 ทำการสรุปข้อมูลและส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ 2) ระยะที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำส่งเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และบางส่วนนำส่งให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ได้รับกลับคืนมาจำนวน 728 ชุด จากทั้งหมด 756 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.29

5. การวิเคราะห์ข้อมูล 1) ระยะที่ 1 ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการศึกษา 2) ระยะที่ 2 ศึกษาคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างโดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้สำหรับวิเคราะห์ระดับการรับรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยสถิติด้วยการทดสอบที เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ และการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา ทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยสถิติที่เพื่อศึกษารูปแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้นประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้นประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่

1.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว คือ 1) การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นการใช้ปัญญา และ 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

1.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว คือ 1) การส่งเสริมบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ 2) การบริหารและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา 4) การพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการและวิชาชีพ 5) การนิเทศภายใน และ 6) การวางแผนงานวิชาการ

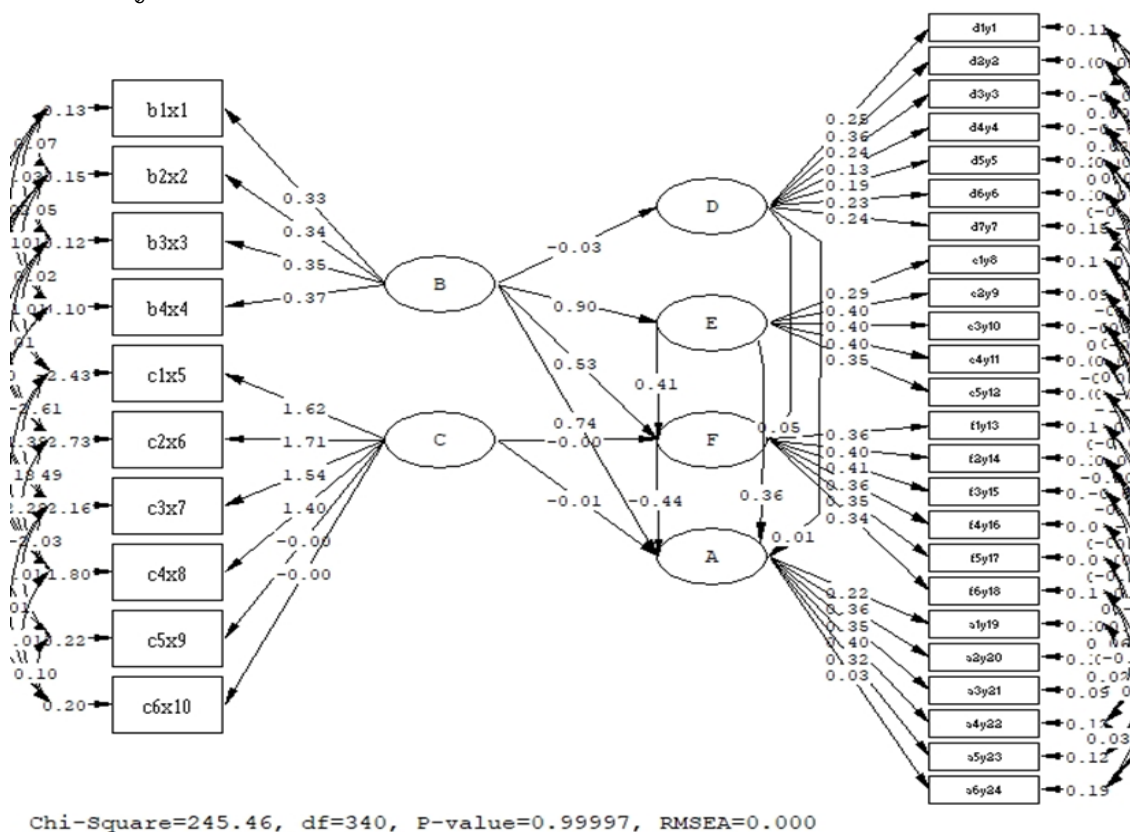
1.3 การใช้อำนาจของผู้บริหาร ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 7 ตัว คือ 1) อำนาจการให้รางวัล 2) อำนาจการบังคับลงโทษ 3) อำนาจตามกฎหมาย 4) อำนาจการอ้างอิง 5) อำนาจความเชี่ยวชาญ 6) อำนาจข่าวสารข้อมูล และ 7) อำนาจพึงพา

1.4 การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัว คือ 1) ความมีเอกภาพในการปฏิบัติงาน 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 4) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.5 การทำงานเป็นทีม ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว คือ 1) การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 2) การมีเป้าหมายเดียวกัน 3) การให้ความร่วมมือ 4) การไว้วางใจต่อกัน 5) การมีความคิดสร้างสรรค์ และ 6) การพัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.6 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว คือ 1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) โรงเรียนมีความสามารถแก้ปัญหาภายในได้ 3) โรงเรียนมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม 4) นักเรียนมีทัศนคติทางบวก 5) นักเรียนมีความรู้ในภาษาบาลี และ 6) นักเรียนมีความรู้ในหลักธรรม

2. รูปแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้นประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติวัดความกลมกลืนของรูปแบบ คือ (χ^2 -square = 245.46, df = 340, p -value = 0.99, χ^2/df = 0.72, RMSEA = 0.00, GFI = 0.98, AGFI = 0.97 โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.90 การทำงานเป็นทีมมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.53 และประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.74 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่า ตัวแปรในรูปแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการได้ร้อยละ 49.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบสมมติฐานการวิจัยที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำอธิบายสัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปร

- 1) ตัวแปรแฝงภายนอก ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (B) และภาวะผู้นำทางวิชาการ (C)
- 2) ตัวแปรแฝงภายใน ได้แก่ การใช้อำนาจของผู้บริหาร (D) การบริหารแบบมีส่วนร่วม (E) การทำงานเป็นทีม (F) และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ (A)
- 3) ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ (b1x1) การสร้างแรงบันดาลใจ (b2x2) การกระตุ้นการใช้ปัญญา (b3x3) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (b4x4) การส่งเสริมบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ (c1x5) การบริหารและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (c2x6) การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา (c3x7) การพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการและวิชาชีพ (c4x8) การนิเทศภายใน (c5x9) การวางแผนงานวิชาการ (c6x10) อำนาจการให้รางวัล (d1y1) อำนาจการบังคับลงโทษ (d2y2) อำนาจตามกฎหมาย (d3y3) อำนาจการอ้างอิง (d4y4) อำนาจความเชี่ยวชาญ (d5y5) อำนาจข่าวสารข้อมูล (d6y6) อำนาจพึงพา (d7y7) ความมีเอกภาพในการปฏิบัติงาน (e1y8) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (e2y9) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน (e3y10) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (e4y11) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (e5y12) การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (f1y13) การมีเป้าหมายเดียวกัน (f2y14) การให้ความร่วมมือ (f3y15) การไว้วางใจต่อกัน (f4y16) การมีความคิดสร้างสรรค์ (f5y16) การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (f6y18) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (a1y19) โรงเรียนมีความสามารถแก้ปัญหาภายในได้ (a2y20) โรงเรียนมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (a3y21) นักเรียนมีทัศนคติทางบวก (a4y22) นักเรียนมีความรู้ในภาษาบาลี (a5y23) นักเรียนมีความรู้ในหลักธรรม (a6y24)

และมีผลการตรวจสอบขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าอิทธิพลของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

ตัวแปรตาม	R ²	อิทธิพล	ตัวแปรต้น														
			B			C			D			E			F		
			γ	SE	t	β	SE	t	β	SE	t	β	SE	t	β	SE	t
A	0.49	DE	0.74	0.25	2.98**	-0.01	0.11	-0.09	0.01	0.03	0.40	0.36	0.17	2.09*	-0.44	0.19	-2.30*
		IE	-0.07	0.22	-0.31	0.00	0.00	0.08	-0.02	0.01	-1.73	-0.18	0.08	-2.15*	-	-	-
		TE	0.67	0.08	8.54**	-0.01	0.11	-0.09	-0.01	0.03	-0.35	0.18	0.16	1.15	-0.44	0.19	-2.30*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 อิทธิพลทางตรง พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสูงสุดมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.74 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา คือ การทำงานเป็นทีมในทิศทางลบมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -0.44 และการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.36 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อิทธิพลทางอ้อม พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในทิศทางลบมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -0.18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อิทธิพลรวม พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสูงสุดมีขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.67 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้นประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 6 ปัจจัย คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำทางวิชาการ การใช้อำนาจของผู้บริหาร การบริหารแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ที่รูปแบบประกอบด้วยปัจจัยดังกล่าวเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีระยะเวลาไม่เกิน 10 ปี นับจากปีปัจจุบันย้อนหลังไปมาเป็นกรอบในการศึกษา หลังจากนั้นได้สังเคราะห์เนื้อหาประเด็นที่ต้องการจะศึกษาให้ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเป็นเบื้องต้นก่อนสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 8 คน และศึกษารายกรณีโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีผลงานทางวิชาการหรือผลการบริหารงานวิชาการดีเด่น 2 โรงเรียน และเมื่อพิจารณาแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้ร้อยละ 81.00, 84.00 และ 49.00 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของนภัทร ทรัพย์ชม (2557) ที่ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังที่ สิริกร ทิตยวงษ์ (2556) ได้ทำการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังที่ ชัยวัฒน์ นนท์ยะโส (2557) ได้ทำการวิจัยพบว่า รูปแบบการทำงานเป็นทีมกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และดังที่วราภรณ์ ชาญเดช (2559) ได้ทำการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของทีม และกระบวนการทำงานของทีมส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

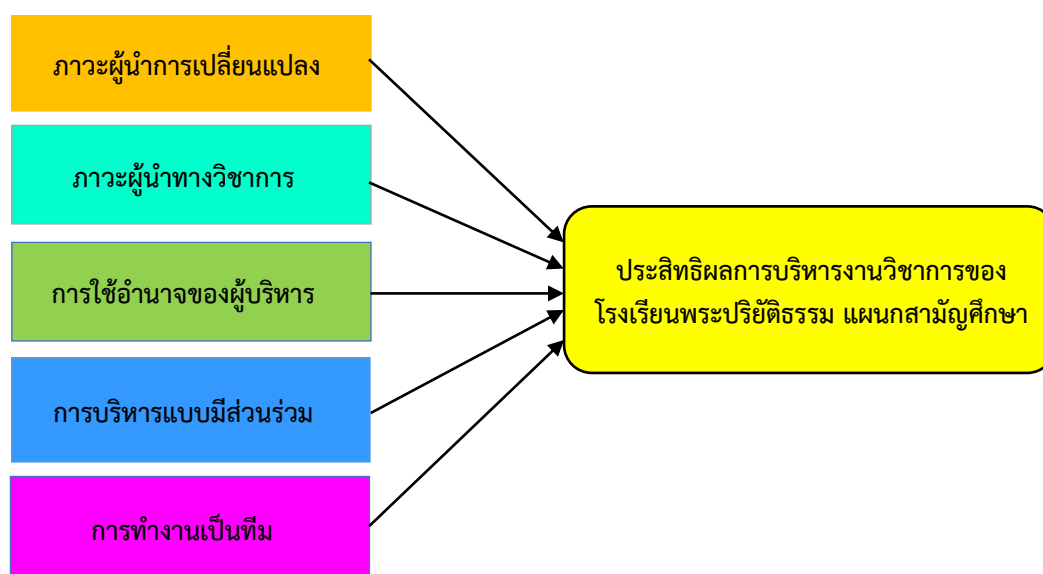
2. ผลการวิเคราะห์อทธิพล พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงและอทธิพลรวมต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสูงสุดมีขนาดอทธิพลเท่ากับ 0.74 และมีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.67 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของพระเอกลักษณ์ เพียสา (2560) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมสูงสุดในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งประกอบด้วย การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นการใช้ปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล นอกจากนี้ อิทธิพลทางอ้อม พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในทิศทางลบเท่ากับ -0.18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แตกต่างจากผลการวิจัยของ สมณกร นาควารี (2559) ที่ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยเรื่อง รูปแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้นประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี (Mixed methods research) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้นประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

หลังจากนั้นนำมาสังเคราะห์และสรุปปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ได้ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ปัจจัยการใช้อำนาจของผู้บริหาร ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วม และปัจจัยการทำงานเป็นทีม ต่อจากนั้นได้สร้างแบบสอบถามโดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างทำการวิเคราะห์หาค่าสถิติทางทฤษฎี ผลการวิจัยยืนยันได้ว่า ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้การวิจัย

จากภาพที่ 2 องค์ความรู้การวิจัย อธิบายได้ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นความพฤติกรรมที่ผู้นำสามารถกระตุ้นใจให้ผู้ตามใช้สติปัญญา ความรู้ความสามารถของตนทำงานจนบรรลุเป้าหมายขององค์การ รวมทั้งกำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของผู้ตามให้สามารถแสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ ประกอบด้วย 1) การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นการใช้ปัญญา และ 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นความพฤติกรรมการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการนำและสั่งการ ตลอดจนการปรับปรุงและส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ 2) การบริหารและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา 4) การพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการและวิชาชีพ 5) การนิเทศภายใน และ 6) การวางแผนงานวิชาการ

3. การใช้อำนาจของผู้บริหาร เป็นความพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาโดยอาศัยการใช้อำนาจทั้ง 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) อำนาจการให้รางวัล 2) อำนาจบังคับลงโทษ 3) อำนาจตามกฎหมาย 4) อำนาจอ้างอิง 5) อำนาจความเชี่ยวชาญ 6) อำนาจข่าวสารข้อมูล และ 7) อำนาจพึงพา

4. การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการที่ครู บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบตามแผนงานและโครงการ โดยให้การร่วมมือหรือสนับสนุนด้านทรัพยากร การได้รับผลประโยชน์ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ประกอบด้วย 1) ความมีเอกภาพในการปฏิบัติงาน 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 4) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

5. การทำงานเป็นทีม เป็นความพฤติกรรมที่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอย่างเปิดเผยและจริงใจ ร่วมมือร่วมใจ ร่วมแก้ปัญหา ตัดสินใจ รับผิดชอบเกี่ยวกับงานและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อให้ผลการดำเนินงานดำเนินไปอย่างราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 1) การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 2) การมีเป้าหมายเดียวกัน 3) การให้ความร่วมมือ 4) การไว้วางใจต่อกัน 5) การมีความคิดสร้างสรรค์ และ 6) การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

6. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ เป็นผลสำเร็จของการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ โดยมีเป้าหมายที่การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เกิดจากความสามารถและการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูในโรงเรียน ประกอบด้วย 1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) โรงเรียนมีความสามารถแก้ปัญหาภายในได้ 3) โรงเรียนมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม 4) นักเรียนมีทัศนคติทางบวก 5) นักเรียนมีความรู้ในภาษาบาลี และ 6) นักเรียนมีความรู้ในหลักธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ควรนำปัจจัยเหล่านี้ไปใช้ประกอบการพิจารณาในการบริหารงานภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะงานวิชาการของโรงเรียนซึ่งจะส่งผลให้ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งได้แก่ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โรงเรียนมีความสามารถแก้ปัญหาภายในได้ โรงเรียนมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม นักเรียนมีทัศนคติทางบวก นักเรียนมีความรู้ในภาษาบาลี และนักเรียนมีความรู้ในหลักธรรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรได้มีการศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ นอกเหนือจากที่งานวิจัยนี้ได้ศึกษาไว้แล้ว ซึ่งอาจส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ เพื่อนำข้อค้นพบมาใช้เป็นแนวทางสนับสนุน ส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เช่น การนิเทศงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารมีอาชีพ ครูมีอาชีพ ความสัมพันธ์กับชุมชน แรงจูงใจ ปัจจัยเกื้อกูลบรรยากาศองค์การ งบประมาณ สภาพแวดล้อม เป็นต้น

2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษารูปแบบระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบรรพชิตกับคฤหัสถ์ เพื่อทราบว่าระหว่างกลุ่มมีความแปรเปลี่ยนของรูปแบบหรือไม่อย่างไร

2.3 ควรได้ศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ และการใช้อำนาจของผู้บริหารว่า เป็นเพราะสาเหตุมาจากอะไร หรือปัจจัยอะไรที่ทำให้ไม่มีอิทธิพลต่อการทำงานเป็นทีม และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ และนอกจากนี้อาจจะศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคปัจจุบันควรจะประกอบด้วยอะไรบ้าง เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวัฒน์ นนทยะโส. (2557). รูปแบบการทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์.
- ชาฤณี เหมือนโพธิ์ทอง. (2554). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธัญญา ประจงใจ. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภัทร ทรัพย์ชม. (2557). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเสริม สำราญดี. (2555). สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาตามแนวการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระเอกลักษณ์ เพ็ญสา. (2560). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดมหาเถรสมาคม. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. 7(2). 41-42.
- วราภรณ์ ขาเรืองเดช. (2559). รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของทีมคุณภาพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. 6(1). 26-27.

- ศมนกร นาควารี. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูกับประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 31. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2561). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560. แหล่งที่มา http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETM6_2560.pdf. สืบค้นเมื่อ 31 พ.ค. 2561.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2561). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560. แหล่งที่มา http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETM3_2560.pdf. สืบค้นเมื่อ 31 พ.ค. 2561.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2552). แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการการพัฒนาศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (พ.ศ. 2553 - 2562). นครปฐม: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2560). ข้อมูลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประจำปีการศึกษา 2560 ครั้งที่ 1. นครปฐม: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สิทธิกร อ้วนศิริ. (2552). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา. รายงานการวิจัย. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สิริกร ทิตยวงษ์. (2556). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สิริญาพร มุกดา. (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- อานนท์ หล้าหนัก. (2551). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.